

כאן שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה -

Here; his conception was not in holiness, but his birth was in holiness

Overview

The גמרא cited a contradiction between two משניות¹, regarding one who borrowed money from a גר whose children were נתגייר together with him, and the גר died. One משנה rules that if he pays back the loan to the children of the גר, the רוח חכמים is רוח חכמים נוחה הימנו and the other משנה rules that אין נוחה הימנה. The גמרא resolves this contradiction, saying one משנה is in a case where הורתו ולידתו of the children were שלא בקדושה², and the other משנה is discussing a case where הורתו שלא בקדושה³. There is a dispute between רש"י and תוספות as to which משנה is discussing which case.

פירש בקונטרס⁴ אז רוח חכמים נוחה הימנו -

רוח חכמים then הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה explained that in a case of רש"י בוחה הימנו.

disagrees with רש"י and asks:

ותימה דבפרק מי שמת (בבא בתרא קמט,א) גבי עובדא דאיסור גיורא -

And it is astounding! For in the גר איסור פרק מי שמת regarding -

הוי ליה תליסר אלפי זוזי בי רבא פירוש בפקדון -

Who had deposited by רבא thirteen thousand זוזים, meaning as a deposit (not a loan) -

כי קא שכיב קאמר רבא היכי ליקנינהו רב מרי להנהו זוזי וכולי -

When was about to die (and רבא had not returned the deposit yet [he still had it]), so רבא said; 'how can רב מרי (the son of גיורא) acquire these זוזים, etc.' (since they were in the possession of רבא) -

משמע⁵ דרבא לא רצה לשלם לרב מרי בר רחל⁶ אלא היה רוצה לזכות בהן -

¹ See הגהות הב"ח יז,ב (א).

² This means that when the גר was נתגייר (with his children) his children were already born (as גוים).

³ The גר's wife was pregnant when they were נתגייר; the child's conception was when the parents were still גוים, but he was born to a Jewish mother, for they were already גרים when he was born.

⁴ See 'Thinking it over'. [יז,ב ד"ה אין].

⁵ At the conclusion of the גמרא there, רב איקא suggested that the גמרא could admit that the money belong to רב מרי (this is called a קנין אודיתא; this actually happened and the גמרא relates that רבא was upset, saying; 'they teach people tactics and cause me to lose money'). This indicates that רבא did not want to return the money to רב מרי.

⁶ רחל was the daughter of שמואל, who was taken captive, and conceived רב מרי, before איסור was נתגייר (see תוס' תוס' הר"ש).

It seems from the גמרא there that רב did not want to pay בר רחל (the son of איסור גיורא) the thirteen thousand זוזים, but rather רב wanted to acquire them for himself⁷ -

והשתא וכי לא היה רוצה שתהא רוח חכמים נוחה הימנו -

- רוח חכמים נוחה הימנו that רב did not want that it should be שהרי רב מרי בר רחל הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה הוה -

For רב מרי בר רחל was a case of and according to הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה רב, so why was רב reluctant to repay בר רחל בר רחל?! in such a case if one pays back the son of the גר it is

פרש"י offers an answer for תוספות

ואומר רבינו תם דלגבי הלואה שעושה לו טובה אין רוח חכמים נוחה הימנו -

And the ר"ת says, that regarding a loan where the גר did the Jew a favor, by lending him money, then אין רוח חכמים נוחה הימנו, if the Jew does not repay his children [who are לידתו בקדושה (and if he pays them back) if רוח חכמים נוחה הימנו] -

שמשלם רעה תחת טובה -

Since he is repaying goodness with bad; the גר helped him and he is not paying it back - אבל התם פקדון הוה ואדרבה רבא טרח לשומרם -

However there by איסור גיורא there was no loan, it was a deposit, and on the contrary it was רבא, who was inconvenienced to watch them. איסור גיורא did no favor to רבא; it was רבא who did a favor to איסור; in such a case even if the son is לידתו בקדושה, it is not necessary to return the money and the חכמים will not be upset.

The ר"י disagrees with the ר"ת:

ואין נראה לרבינו יצחק לחלק כלל בין מלוה לפקדון⁸ -

But the ר"י does not see any reason to differentiate between a loan and a deposit; the rule should be the same by both -

אלא נראה לרבינו יצחק לפרש הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה -

But rather it appears to the ר"י that the explanation is that in a case of הורתו שלא בקדושה, the rule is that if he returns the loan (or deposit) to the son -

אין רוח חכמים נוחה הימנו -

רוח חכמים נוחה הימנו is it הורתו ולידתו שלא בקדושה (only by אין רוח חכמים נוחה הימנו the exact opposite of פרש"י). The reason why by לידתו בקדושה we say אין רוח חכמים נוחה הימנו

⁷ Since רב מרי בר רחל was הורתו שלא בקדושה (his father [איסור] was still a גוי), he cannot inherit his father (even though his mother was Jewish), so the assets of איסור become הפקר when he dies, and רבא wanted to be זוכה the thirteen thousand זוזים from הפקר.

⁸ On the contrary; if one is obligated to return a loan, which is not בעין (the money was spent), surely one should return a פקדון, which is בעין. See ריטב"א.

לפי שהוא קרוב להיות כישראל ואתי לאיחלופי ולשוויה ישראל גמור -

Because this son who was בְּקִדּוּשָׁה, נולד בקדושה, is close to be considered a יִשְׂרָאֵל, and we may come to confuse him and declare him a complete Jew (which he is not) -

ואם ייבם אשת אחיו⁹ יאמרו שאינה זקוקה עוד לאחיו שהיתה הורתם ולידתם בקדושה:

And if he will be מייבם his brother's wife, people will say that the יבמה is no more זקוקה to his brothers, whose הורתם ולידתם were בקדושה. However if he was אדרבה רוח חכמים נוחה (then there is no problem with returning the loan (הורתו ולידתו שלא בקדושה גוי), for no one will assume that he is a יִשְׂרָאֵל גמור, since he was born a גוי.

Summary

הורתו שלא בקדושה who was בן הגר if one returns a loan to the רש"י According to [but only a loan, not a פקדון] רוח חכמים נוחה הימנו then ולידתו בקדושה he was בקדושה, הורתו ולידתו שלא בקדושה. The ר"י maintains the exact opposite; since by לידתו בקדושה, we may mistakenly assume that he is a יִשְׂרָאֵל גמור.

Thinking it over

לידתו is by רוח חכמים נוחה הימנו רש"י that derives from 'תוס' From where does לידתו (where he writes 'גמור' 'בישראל גמור') רש"י ד"ה ולידתו¹⁰; בקדושה¹¹ (these are almost the identical words that the ר"י uses)

---

⁹ The גר had one son (ראובן) who was בְּקִדּוּשָׁה ולידתו בקדושה; after his גירות he had two more sons (שמעון and לוי), who were married רחל and died without children. רחל is now ליבום זקוקה ליבום. If ראובן will be מייבם (or חולץ) her, people will mistakenly assume that she is no longer a woman who is זקוקה ליבום (since we saw that the loan was returned to him that indicates that he is a גמור יִשְׂרָאֵל), when in fact the יבום or חליצה of ראובן is not effective (since he was בְּקִדּוּשָׁה, הורתו שלא בקדושה), she requires יבום or חליצה from לוי who was בְּקִדּוּשָׁה ולידתו בקדושה (just like שמעון).

¹⁰ See footnote # 4.

¹¹ See מהרש"א.